

మనమల్లవనమనిషి

గొల్లపూడి మధులేశ్వరులు

రాతిరి దేవుడు ఆ పూరికి సగ్గా 20 ఏళ్ళ కంటక వచ్చాడు. ఎచ్చిన కొత్తలో అతని తెలుగు అంతగా అర్థమయేది కనుక రంగం నుండి వచ్చాడు. పెరిమిసాలూ, బొంగురు గొంతూ, కాకి నిక్కూ, చేతి రోకానూను సంచీ- మొదట ఈరంతా తిరుగు రోకానూను మంచాలు కుట్టేవాడు. ఒక వీధిలో అతని అవసరం గడిచాక మళ్ళీ నాలుగయిదే నెలలవరకు అతని పని రాదు. మొదతమంచాల ప్రతిరోజూ ప్రతి యింట్లోనూ మరమ్మత్తులు చేయించుకొడు. అందుకని పట్నంలో అతని ప్రఖ్యాతి ఒక కౌండికికుడు ప్రయాణంలాగే వుంది.

అతని పనిలో పెద్దలోపం. అతని సమస్య ఏదో తెలిసిన వ్యాపారం ప్రవహించిన ఆత్యంతో చేసేవని జీవితంలో నెట్టు చేసేవాడు. చిరిగిపోయి చూడని కుడా ఆసహ్యంగా ఉంది. ఎందుకూ పనికిరాదనుకొనే రోజూను కుటి అందంగా సుఖంగా ఉండేటట్లు చేయడం అతని ప్రత్యేకత. అతను కుట్టిన మంచం సంవత్సరంవరకు కుక్కముక్కలాగా పడివుండేది. అందుకని అని గిరాకీ అసమర్థత కారణంగా తగ్గింది. ఇలాగే ఈ సమయంలో కేవలం కేవలం ముంలే కాకుండా చెప్పులు కుట్టడం ప్రారంభించాడు. చెప్పులపని అతనికి అంతగా రాదు. అందుకని చేసిన పని మళ్ళీ మళ్ళీ చెయ్యవలసివచ్చేది. పని ఎక్కువగానే ఉండేది. కేవలం పనిలో అతని సమర్థత తెలిసిన వాళ్లు కుట్టిన చెప్పుల మళ్ళీ మళ్ళీ మరమ్మత్తులకి రావడం అతని అసమర్థత అని గుర్తుపట్టి తను వాడుక లోపాన్ని పరిష్కరించుకొన్నారు. ఏమయితేనేం? దేవుడు నిజాయితీ

వహించింది. చెప్పులు కుట్టే వ్యాపారం నిలిపివేసుకుంది.

అతనికి రాతిరి దేవుడు అని ఎందుకు పేరొచ్చిందో చెప్పాలి. ఈ దేశం వచ్చిన కొత్తలో ఏదో బర్మా పేరు చెప్పేవాడు. బర్మా పేరు తెలుగు తల్లిదండ్రు లెందుకు పెట్టారో అతను కుక్కవ అర్థం చేసుకోలేకపోయాడు. ఎంత ప్రయత్నించినా అ పేరు చాలా మందికి అర్థంకాలేదు. పిలవడానికి గుర్తుండేది కాదు. మొత్తంమీద అదేదో దేవుడు పేరని చెప్పిన మీదట, అ దేవుడి పేరుతో పిలిచేకంటే, 'దేవుడు'ని పిలిస్తేనే మంచి దని నలుగురూ నిశ్చయించుకున్నారు. వ గలంతా నాలుగు వీధులూ తిరిగి బేరాలు చూసుకొనేవాడు. దొరికిన పని అప్పుడు చేసేవాడు కాదు. సాయంకాలం దాకా అన్ని పనులూ పోగుచేచాక, పని చెప్పిన వాళ్ళలో ఏవరి యింటి వసారా శుభ్రంగా కనిపిస్తే అక్కడికి మంచాలూ, కేవలం గుడ్డలూ అన్నీ చెప్పిపెట్టుకుని రాత్రివేళ పని ప్రారంభించేవాడు. ఆ రాత్రికి ఆ యింటివాళ్ళు యింత అన్నం పెడితే తిని, ఏ రాత్రికో పని పూర్తి చేసుకుని, అక్కడే పడుకొనేవాడు.

మరి ఆ పూర్ణా మరో దేవుడున్నాడు-కూర గాయల బండిమీద అమ్మకొనే దేవుడు. వాడికి స్థూలంగా కూరల దేవుడనీ, వ గలు దేవుడనీ పేరు. ఇతను మాత్రం రాతిరి దేవుడుగా నిలిచి పోయాడు.

వచ్చిన కొత్తలో- అప్పటికే 39, 40 ఏళ్లం బాయి. నవనవ లాంటూ సాతికేళ్ళ వాడిలాగ కనిపించేవాడు. రెడ్డిగారి వసారాలో పడుకొనే రోజుల్లో (రెడ్డిగారికి చిన్న హోటలుంది. వాం

హోటల్లో "మడత మంచములు అడ్డో యివ్వబడును" అనే బోర్డు వుంది. ఆ బోర్డుకి గిరాకీ వుంది.) ఆ యింటికెదురుగా వుండే పేరు సాయిబు మసీదులో పాచివని చూసే నాతియాబీకో పరిచయం ఏర్పడింది. నాతియాబీ చకచక లాడుతూ వరపు సాయంకాలం ముసిరే దీపపు పురుగులంత ఉత్సాహంగా వుండేది. మసీదులో పెట్టే ఊదొత్తుల వాసనంతా దాని శరీరంమీద వుండేది. ఎప్పుడూ కిళ్ళ వేసుకొని పెదాలు నాలుకతో ఎరుపు చేసుకొనేది. దాని శరీరానికి వయస్సు తొందరపడి వచ్చేసినట్లు వయస్సు కంటే శరీరం అనేకపది ఎదిగిపోయినట్లు కనిపించేది. ఏమయినా నాతియాబీ ఆ రోజుల్లో ఆ వీధి వీధంతటికీ పెద అందకత్తె.

రెడ్డిగారి వసారావల్లకాక, ఆయన హోటల్లో మడతమంచాల అవసరాన్ని బట్టి కాక, నాతియాబీ అందం కారణంగా కూడా రాతిరి దేవుడు అక్కడ తరుచు ఉండేవాడు. రోజూ వసంతా ముగించుకొని కోటవీధి పాలిమేరలో రూపాయిచ్చి 'జలతారు కిళ్ళ' నాతియాబీకోసం కట్టింది తిచ్చేవాడు.

మెల్లగా తనకోసం ఒక మడత మంచం కుట్టుకున్నాడు రాతిరిదేవుడు. ఆ మంచంమీదకి తంచు తరలిపోతూండేది నాతియాబీ.

భారతదేశాన్ని బర్మా జయించిందంటే కాస్త చికాకుగా వుంటుంది. పాకిస్తాన్ ఓడించినదంటే కాస్త చిన్నతనంగా వుంటుంది. కాని తెల్ల దొరలు గెలిచారంటే కాస్తత్తు ప్రిగా వుంటుంది. ఎందుకూ? ఈ ఓటమికంటే ఓటమికి కారణ మయిన వ్యక్తి స్త్రీయి ఆ సంఘటనకి ఒకదే టునో, గోటునో ఇస్తుంది. నాతియాబీని ఏ నాసిరకం రెల్వే కళాసీవో, ఏ బేకరీ కుక్కో తగులుకుంటే నలుగురూ బాధపడేవారేమోకాని రాతిరి దేవుడనగానే అదేదో సజావయిన విషయాలాగ నలుగురూ ఆనందించారు. ఈ పని యింతకాలం ఎందుకు ఆలశ్యమయినా అన్నట్లు కాస్తేపు విస్తుపోయారు. వాళ్ళిద్దరూ కబుర్లు చెప్పుకోగా చూసినవాళ్లు, ఈ సృష్టిలో అందానికి జరగవలసిన సరైన న్యాయం జరుగు తోందని ఆనందపడ్డారు. అవినీతికి అర్థం పడి మందికి అసాధ్యమయినది, ఒకడు నాడించ గలిగినదీను. నీతికి అర్థం పడిమందికి సాధ్య మయినది, ఒకడు సాడించలేనిదీను. ఏమయినా నాతియాబీ రాతిరిదేవుడు వ్యవహారాన్ని ఎవరూ

ఉన్నట్టుండి జిరో జు రాతిరి దేవుడు మరీ ఆనందంగా
 ఎగిరి గంతేశాడు- -పోస్టుమాన్ ఇచ్చిన ఒక వుత్తరం
 పట్టుకొని. విషయం ఏమిటంటే నాతియాబీ ఉత్తరం
 రాసింది. తను ఎక్కడికీ పోలేదని బౌరంగాబాద్ వెళ్ళానని.

శోకులాగ చెప్పుకోలేదు. అతి సహజం యిన పరిణామంగా అంగీకరించారు.

తర్వాత తర్వాత రాతిరిదేవుడు తన గారి వసారాలోనే ప్రతిరాత్రి వనిచేసేవాడు. వస్తుల పని మరీ ముమ్మరంగా సాగేరోజుల్లో తన గారి యింటిముందే రోడువక్క చిన్న దుకాణం తెరిచాడు. ఊరంతా తిరగడం తగ్గించాడు. ఇందుకు ఊళ్ళోవాళ్లు కొందరు బాధపడ్డారు. అతని అవనరం వచ్చినప్పుడు అప్పుడి వాడి దగ్గరికి రాక తప్పడంలేదు.

వాళ్ళిద్దరూ పెళ్ళి చేసుకొన్నారా? ఒక యింట్లో కావడంచేస్తున్నారా? యిలాంటి లోప నలు ఎవరికీ రాలేదు దాదాపు తొమ్మిదేళ్ళాకా నా తియాబీకి కడుపు, కాలూ ఏమీ రాలేదు వస్తే వచ్చేదేమో? కాని ఒకరోజు ఉన్న యింటి నా తియాబీ కనిపించడం మానేసింది. ఆ రోజుకి కాటాకు స్త్రీ పందాలకి వచ్చిన ఉస్మాన్ సాయుబు

వెళ్ళిన మర్నాటి నుంచీ నా తియాబీ జాడ ఎవరికీ తెలిలేదు. అంతవరకు నా తియాబీ రాతిరి దేవుడు పెళ్ళి గురించి నలుగురూ ఎలాగయితే అలా చించలేదో యప్పుడు ఉస్మాన్ సాయుబు లేప దీసుకు పోవడాన్ని అంతిగా పట్టించుకోలేదు.

ఆరాత్రే రాతిరి దేవుడికి మొదటిసారిగా గుండెపోటు వచ్చింది. అప్పుడు వూరిలో వాళ్ళు కొందరు కలసిరపడ్డారు. నా తియాబీ గురించి కాదు, రాతిరి దేవుడు గురించి, రెడ్డిగారు స్వయంగా కారులో తిసుకెళ్ళి ఆసుపత్రిలో చేర్చారు అంతకాలం నా తియాబీ వాడితో కావరం చేశాక లేచిపోతే రాతిరి దేవుడు బతక డని నలుగురూ చెప్పుకున్నారు. దాన్ని నమ్మి దానిపేరుమీద వాడు యిన్ని సంవత్సరాలుగా దాచిన నాలుగువేల రూపాయలు తిసుకొని పారిపోయినా చెప్పినప్పుడు నలుగురూ మొదటిసారిగా నా తియాబీని తిట్టారు.

“అలాంటి ముంద కోసం నువ్వు ఆరోగ్యం పాడుచేసుకుంటావెండుకురా” అని రెడ్డిగారు మందలించారు రాతిరి దేవుడిని. ఆ మాటలకి రాతిరి దేవుడు నరాలన్నీ దిగుసుకుపోయినట్టు గిలగిలలాడాడు. బొటబొట కళ్ళనీళ్ళు కార్చాడు. జరిగినదానికి బాధతోకాదు, నా తియాబీని అంత మాట అన్నందుకు.

“దాన్నేం అసకండి బాబూ. అది దేవత?” అన్నాడు. వాడిపరిసితి చూసి యింకేం మాట్లాడ కుండా అక్కడినుంచి వెళ్ళిపోయాడు రెడ్డిగారు.

నువ్వు జరిగినదానికి సానుభూతి చూపు, చూపకపో, కాని నా తియాబీని పల్లెత్తి మాట అంటే గిలగిలా కొట్టుకుపోయేవాడు. రాతిరి దేవుడు ఆమెపట్ల వాడి విశ్వాసాన్ని తెలుసు కొంటున్నకొద్దీ నా తియాబీమీద కోపం నలు గురికి పెరిగిపోయేది అటువంటి ఉత్తముడిని వదిలిపోయినందుకు అసహ్యించుకొనేవారు.

నలుగురి నోళ్ళలోనూ తన ప్రేమిని 'నాతియాబీ' పదకుండా ఉండాలంటే తనే వెయ్యాలి. ఈ సంఘటనవల్ల తనే నష్టపోవని నలుగురూ అనుకునేటట్లు చెయ్యాలి. అనువృత్తి నుంచి వచ్చాక రాతిరి దేవుడు దిగులుగా కాని, కంటతడి పెట్టుకొంటూండగా కాని చూసిన వాడెవరూలేదు. ఇదివరకటికంటే ఎక్కువ ఆనందంగా కనిపించేవాడు. ఎన్నాళ్ళకిందో మానేసిన అలవాటు మళ్ళీ ప్రారంభించాడు. ఇంటింటికి వెళ్ళి బేరాలు తెచ్చుకొనేవాడు. తిత్వరలో నాతియాబీ జ్ఞాపకాల నుంచి తేరుకున్నందుకు ఒకవిధంగా నలుగురూ ఆనందించారు.

ఉన్నట్టుండి ఓరోజు రాతిరి దేవుడు మరి అనందంగా ఎగిరి గెంతేశాడు. స్టుమాన్ యల్పిపోయిన ఒక ఉత్తరం పట్టుకొని విషయం విచారించే నాతియాబీ ఉత్తరం రాసింది. తను మళ్ళీ దీక్ష తీసుకోలేదనీ, తన దూరము చూటాన్ని చూడడానికి ఔరంగాబాదు వచ్చానని ఆయన బాగవగానే బయలుదేరి వచ్చేస్తానని రాసింది. ఊళ్ళో తనకు తెలిసినవాళ్ళుంటే పేరు పేరునా చెప్పాడు.

"మరి ఎత్తుకుపోయిన నలుగురు రూపాయల మాటేమిటి?"

"నేను సంపాదించింది దానిని పొమ్ము కాదా బాబూ. ఎత్తుకుపోవడం ఎలా అవుతుంది?" "మీన మావల మంచం మీదున్నా తని తెలిసి తర్చులకి తినుకెళ్ళిందట" అన్నాడు.

ఆమె చర్య ఎలావున్నా, ఆ చర్యని వాడు ఔదార్యంతో అర్థంచేసుకోవడం అందరికీ తెలిసింది. నాతియాబీ మంచి చెడల వున్నా రాతిరి దేవుడు ఆనంద పడుతున్నప్పుడు, అది మళ్ళీ వాడి దగ్గరికి తిరిగి వస్తున్నందుకు సంతోషించారు. ప్రతివారం వరస తప్పకుండా వాడికి ఉత్తరం వచ్చేది. ఆ ఉత్తరాల్లో నాతియాబీ కనవరచే ప్రేమ, తిరిగి రావాలనే ఆశ త చూసి

అందరూ ఆమె పట్ల తమ అభిప్రాయాలు మార్చుకున్నారు.

"మేమే పొరబడ్డాంరా. నిజంగా అది మంచి పిల్లే. ఏమీ యి నా నువ్వు అదృష్ట వంతుడివి" అని రెడ్డిగారు మెచ్చుకున్నారు. తన నాతియాబీ యీ విధంగా వాళ్ళ సదభిప్రాయాన్ని తెలుపడానికి గొలిగినందుకు ఆ సందర్భాల్లో రాతిరి దేవుడు ముఖం గర్వంతో వెలిగిపోయేది.

ఏమయినా రాతిరి దేవుడు యిదివర కంతటి వ్యాపారాన్ని తగ్గించేశాడు. ఎవరయినా "ఏరా? దుకాణం చూమధ్య తరుచు తెరవడం లేదు?" అంటే వచ్చి "నా కెందుకు బాబూ అంత సంపాదన? మళ్ళీ నాతియాబీ రానివ్వండి. అప్పుడు మళ్ళీ ఊట్టు పడతాను" అనేవాడు.

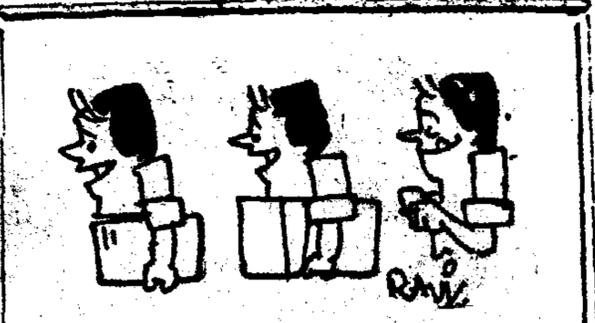
"ఎప్పుడొస్తుందేమిటి?" "ఇదిగో ఈ రంజాన్ గడిచాక వచ్చేస్తానంది. వాళ్ళ మా వయ్య యిప్పుడు కొంచెం నయమేనట."

"పోనీ నువ్వు వెళ్ళి చూసిరాలేకపోయావా? వెళ్ళే వాడినే బాబూ. కాని యిక్కడ, బొత్తిగా పని చెడుతుంది. తీరానే వెళ్ళాక ఎలాగూ చచ్చావుకదా అని వాళ్ళ మామయ్య అక్కడెక్కడో వస్తాడేమోనన్న భయంనాతియాబీ 'నా కిక్కడ ఉండాలని లేదు. నువ్వు రాకు. నేనే వచ్చేస్తాను' అని రాసింది బాబూ."

ఎప్పుడు చూసినా రాతిరి దేవుడు కళకళలాడుతూ ఉండేవాడు. పని తగ్గించినా ఆదాయం బాగానే ఉండేదేమో, మధ్య మధ్య కల్లుపాకలో చేరి కాస్త మందు వేసేవాడు.

"ఒరేయీ: నాతియాబీ వస్తే నిన్ను చంపేస్తుందిరోయి" అని ఎవరయినా హెచ్చరిస్తే—

"అదోస్తే తాగడానికి మాత్రం నాకు బ్రైమెక్క మంటుంది భాయ్: అందుకే జీవితానికి సరికా యిప్పుడే తాగేస్తున్నాను" అనేవాడు. ఆ సందర్భాల్లో వాడి హాస్యం, ఎప్పుడూ

కులం ?

జస్ లో ప్రయాణం చేస్తున్నాడు అరవై ఏళ్ళ ఆదారిగారు.

"నాయనా నీదేకులం?" ప్రకనున్న కుర్రాడ్డి అడిగారు.

"మీరు కాలేజిలో నీట ఇప్పిస్తావంటే బి.సి, ఉద్యోగం ఇప్పిస్తావంటే ఎస్.సి, పిల్లనిస్తావంటే ఎస్.సి." అన్నాడు కుర్రాడు గుక్క తిప్పకోకుండా.

—ఎ. నాగేశ్వరరావు (వరంగల్)

నవ్వుతూ నవ్విస్తూ ఉండేవాడి ఔరణ అందర్ని ముచ్చట కలిగించేది. నాతియాబీతో కలిసేవున్న రోజుల్లో వాడు ఎంత ఆనందంగా ఉండేవాడో ఎవరికీ గుర్తు లేదు. కానీ యిప్పుడు ఆవిడ పేరు చెప్తేనే అతని కళ్ళల్లో కనిపించే వెలుగు చాలా అబ్బురంగా వుండేది.

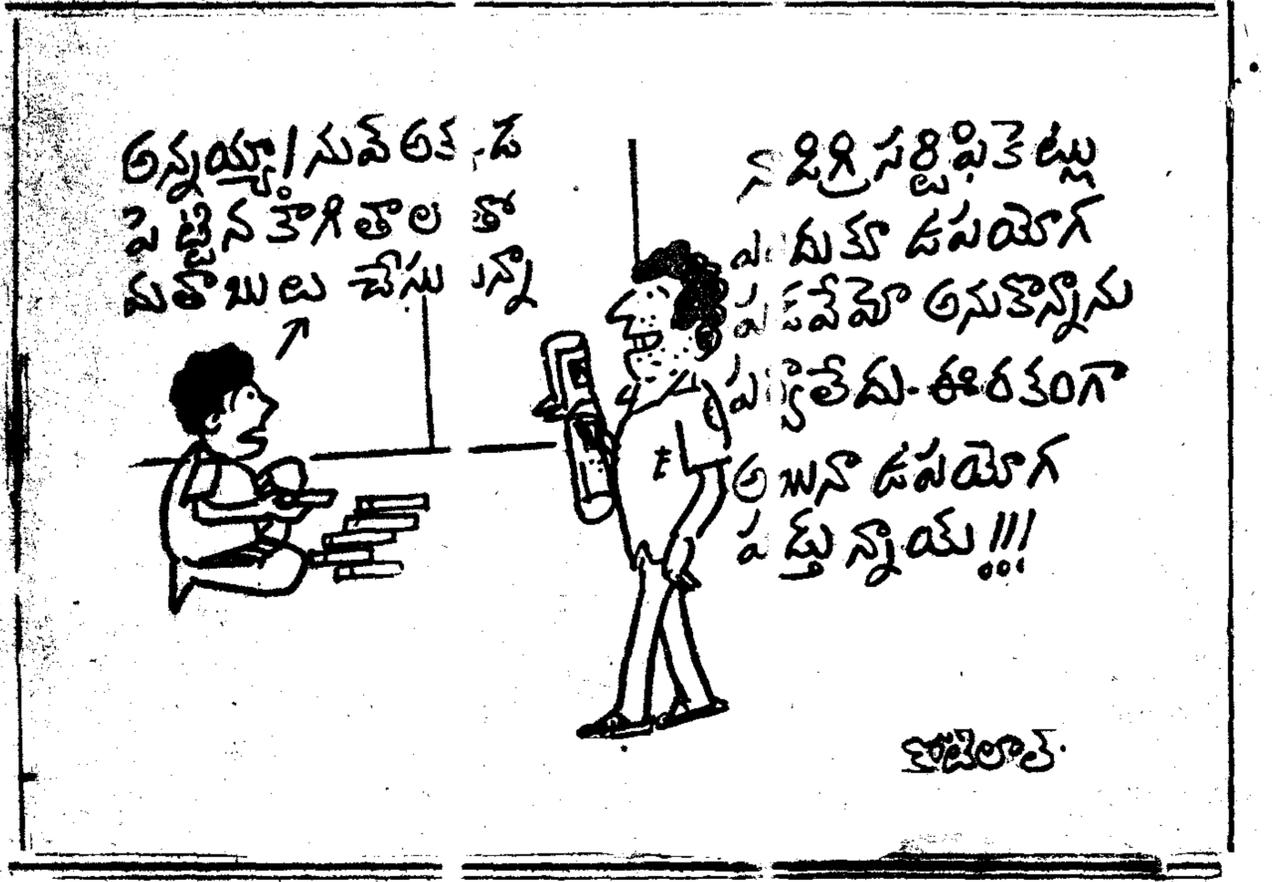
వారాలూ, నెలలూ గడిచిపోయాయి. సంవత్సరం దాటిపోయింది. ఉత్తరాలు వస్తున్నాయి. కాని నాతియాబీ రాలేదు. నలుగురూ అనుమానంగా రాతిరి దేవుడితో అన్నారు. "ఒరేయీ: నీకు యిలా ఇచ్చకపు కబుర్లతో ఉత్తరాలు రాస్తూ వాడితో కులుకుతోందేమో" అని.

"చచ్చ అదలాంటి మనిషికాడు." అని ఖచ్చితంగా అన్నాడు రాతిరి దేవుడు.

ఈసారి ఉత్తరం వచ్చినప్పుడు ప్రత్యేకంగా ఒక పేరా చదివి వినిపించాడు. "నెలలు గడచి పోతున్నాయి, నేను రాలేదని కోపం, అనుమానం రావచ్చు. అన్నీ సరిగ్గా ఉంటే నలుగురు నెలల కిందపే నీ దగ్గర ఉండేదాన్ని. రావాలనుకుంటూంటే మా అత్త చచ్చిపోయింది. మావయ్య మరీ డీలా పడిపోయాడు. అతను కోలుకున్నాక వచ్చేస్తాను. నన్నరం చేసుకో" అని రాసింది.

నలుగురూ అర్థం చేసుకున్నారు. నాతియాబీ త్వరలో తిరిగి వస్తుందనీ, మళ్ళీ రాతిరి దేవుడు పాతవ్యాపారం మూడు పువ్వులూ ఆరు కాయలుగా ప్రారంభిస్తాడనీ అంతా అనుకున్నారు.

అదిగో ఆ సమయంలోనే మళ్ళీ రాతిరి దేవుడికి గుండెపోటు వచ్చింది. ఈసారి రావడం రావడం తీవ్రంగా వచ్చింది. రెడ్డిగారు, మిగతా హితులూ అంతా అనువృత్తికి చేర్చారు. నాతియాబీ ఒక బెలిగ్రాం యిస్తే వచ్చి అనువృత్తిలో వాడి వక్కన వుంటుందని అంతా అనుకున్నారు. అదివుంటే త్వరగా కోలుకొంటాడు కూడాను.

వాడికి కాస్త తెలివిరాగానే ఆ హాట వాడికి చెప్పారు. అడ్రసు యివ్వమన్నారా వాడు చిరు నవ్వు నవ్వాడు.

"ఏం బాబూ? నా జబ్బు గురించి దానితో చెప్తారా? వద్దు బాబూ వద్దు. దీని కంట భయం ఎందుకు? వారంలో కొంకంటారు, నాతియా వచ్చేసరికి పెళ్ళికొడుకులాగ తయారయి దానికి ఎదురు నన్నాహం వెళ్తాను." అన్నాడు గర్వంగా.

వాడిలో ఆ ఆత్మవిశ్వాసం, కఠింకా, దృఢ నిశ్చయం కనిపెట్టిన వాళ్ళంతా ఉప్పుక సాధిస్తాడని అనుకున్నారు. కాని ఈ కారి మంచం మీంచి లేవలేదు. మరోపదిరోజులకి చచ్చిపోయాడు రాతిరిదేవుడు. అక్కడ తెలిసిన వాళ్ళంతా చాలా బాధపడ్డారు. రెడ్డిగారయితే యింట్లో మనిషి పోయినట్లు భావించుకున్నారు. ఇప్పుడయినా నాతియాబీకి చెప్పాలి న బాధ్యత వుందని వాడి యిల్లుతా వెదికారు. పాత ఉత్తరాతిరీద బెరంగాబాడు అడ్రసు కనిపిస్తుందేమోనని, కాని ఎక్కడ దానితో ఒక్క ఉత్తరంకూడా కనిపించలేదు.

ఇలా వుండగా మూడోనాడు ఒంటే రాతిరి దేవుడు చచ్చిపోయిన తర్వాత మూడోనాడు నాతియాబీ దగ్గర్నుంచి ఉత్తరం వచ్చింది. రెడ్డిగారు ఆత్మతీత ఆ ఉత్తరం విప్పిచూశారు.

"మావా, పదిమంది ఏమనుస్తాను వ్యేం దిగులు పెటుకోకు. ఇక్కడ ఉన్న నన్ను మాచే కాని నా మనసంతా నీమీదే వుంది. ఈ ముసలాడి బాధ పదిలిపోతే ఏకంగా అక్కకి వచ్చేస్తానీకోసం ఓ సిల్కు బొక్కా గిత్త కొన్నాను. అది కుట్టించుకు నువ్వు నిలబడ్డా నంటే రంగం నుంచి దిగిన దొరలాగ వుంటావు. నాకోసం ఎదురు చూడు మావా!" అని రాసింది.

ఉత్తరంమీద హైదరాబాదు పోస్టల్ నోంబరు వుంది. అడ్రసులేదు. రెడ్డిగారికి కాస్త అశ్చర్యం కలిగింది. బెరంగాబాడులో నాతియాబీ ఉందని రాతిరి దేవుడు చెప్పేవాడే, మరి ఉత్తరం హైదరాబాద్ నుంచి వచ్చింది? బహుశా మావ య్యకి గంముడిరి పట్నం తీసుకువచ్చారేమో. అంతకు మునుపు రాసిన, ఉత్తరాల్లో ఆ విషయం రాసిందేమో. ఏమయినా హైదరాబాద్ మావ నగరంలో నాతియాకోసం ఎక్కడని వెదకడం రాతిరి దేవుడు పోవడంకన్నా, నాతియాకి చెప్ప లేదన్న బాధ అతని హితుల మనస్సుల్లో చాలా కాలం వుండిపోయింది. రాతిరిదేవుడు పోయాక కూడా నాలుగయిదు నెలలపాటు నాతియా దగ్గర్నుంచి ఉత్తరాలు వచ్చేవి-ఏక్షణాన్నయినా తను వచ్చేయవచ్చునని రాసినవి ఏసే ఈ మర్నాటి చెప్పాల్సి వస్తుందని నలుగురూ జాపోయారు. ఆమెకోసం ఎదురుచూశారు. కాని ఆమె లేదు క్రమంగా ఉత్తరాలూ రావడం మానేయి.

మొదట రాతిరిదేవుడు ప్రజల మనస్సు ల్లోంచి శలవు తీసుకుంటున్నాడు, ఈ సమయంలో ఉన్నటుండి మస్తాన్ సాయిబుతో కలిసి నాతియాబీ వూళ్ళోకి దిగింది మరో కాటాకు నీ పోటీలకి మస్తాను వూరొచ్చాడు. అతనితోనే వున్న నాతియాబీని మొదట ఎవరూ పోల్చుకోలేక పోయారు. శరీరం బాగా పెరిగి, కళ్ళినమలడం వల్ల కళ్ళుగా రెక్కై, కళ్ళు మరింత చీపి అయి- బాగా మారిపోయింది తీరా ఒకప్పుడు గుర్తు పట్టా: పూర్వావదంతా గుప్పుమంది - ఇంకా నాతియాబీ మస్తానుసాయిబుతోనే ఉంటోందని ఎవరో అడిగారు -

"మే: వాడు-ఆ రాతిరిదేవుడు-చచ్చేదాకా

ఎలారా ?

"మా ఆవిడ పుట్టిందికెళ్ళి రెడ్డిగారి యింది. ప్రతి ఉత్తరంలోనూ నేను రాత్రులు ఇంట్లోనే వుంటున్నాననీ నవబ్బు చదువు కుంటున్నాననీ రాశాను. రేపు ఆవిడ దిగు తోంది. ఎలారా రాబా?"

"వస్తే రానీ. ఎందుకలా భయపడ్డావ్?"

"భయం కాక మరేమిటా! నిన్ను వచ్చిన తరెంట్ బిల్లు చూడు. రెండు నెలలకి కేవలం రూపాయిన్నరే అయింది ఇప్పుడెలారా?"

— ఎమ్. అశోక్ (రామానంతపూర్)

నీకోసం ఎదురుచూశాడు. అన్ని ఉత్తరాలు రాసినదానివి, వాడిని ఒక్కసారి చూడడానికి రావాలనిపించలేదా?" అని

రాతిరి దేవుడు పోయాడని విని నాతియాబీ అశ్చర్యపోయింది కాని భోరుమనలేదు. ఉత్తరాలు రాయడం గురించి విని "ఏంటి? నేను వాడికి ఉత్తరాలు రాశానా?" అంది నిర్ఘాంత పోతూ. "అదేమిటలా అశ్చర్యపోతావు. మంచి ఉత్తరాలు విన్నాం. వాడే న్యాయంగా చదివి వినిపించేవాడు కూడానూ!" అన్నారు కొందరు. అప్పుడు చెప్పింది -

"ఈవూరొదిలి పోయాక వాడిమాసే నాకు తెలిదు-వాడికి నేను ఉత్తరం రాయకమేం చే? మామతంలో పెళ్ళాడాలని మా అన్ను చావగొకితే మస్తానుతో ఆరోజు వెళ్ళిపోయాను అంతే. ఆతర్వాత రాతిరిదేవుడు సంగతి నాకు తెలిదు." అంది

అందరూ నిర్ఘాంతపోయారు. మరి ఆ ఉత్తరాలన్నీ ఎక్కడినుంచి వచ్చినటు? -

ఉత్తరానికి పదిరూపాయలు ఖర్చుపెట్టి, తెలిసిన మనిషిచేత రాతిరి దేవుడు వారంవారం క్రద్దగా పెంచిన నాతియాబీ వ్యక్తిత్వం ఆనాటితో కూలిపోయింది. జీవితమంతా పీలికలయిన కాన్యాను మంచాల్సి మరమ్మత్తు చేసే రాతిరి దేవుడు, ఒక్కసారి తునాతునకలయిన వ్యక్తిత్వానికి అతుకునేసి చాలాకాలం కాపాడాడు.

రాతిరిదేవుడు కష్టపడి పెంచిన ఆమె వ్యక్తిత్వం నలుగురి నోళ్ళలో వాడు పోయిన పది నెలలకి చచ్చిపోయింది. *

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో గ్రామ పంచాయతీ ఎన్నికలు
ఓటర్ల జాబితా తయారు

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో తాలిసారిగ గ్రామ పంచాయతీలకు ఓటర్ల జాబితా తయారు చేయబడుతుంది.

1978 జూలై 1 వ తేదీనాటికి 18 సంవత్సరాలు పూర్తి చేసినవారు ఈ ఓటర్ల జాబితాలో పేరు నమోదు చేసుకోడానికి అర్హులు.

1978 ఆగస్టు 8 వ తేదీనాటి నవంబరు 1 వ తేదీ లోపల ఎన్యూవ రేటర్లు ఇంటింటికీ వస్తారు.

వెంటనే ఓటర్ల పేరు నమోదు చేసుకోండి.

(DIPR-841/78)